

2. Kotlar.

Po konci, po konci,	In svoje vam roke
Dekleta, žené,	Umetnost dokažem.
Če počeni lonci	Kot z okom bi mignil
V omari stojé!	Povežem vam lonec razbit,
Zdravnik imeniten	Če kdo ga je dvignil
Za lonce sem jaz,	In krepko zalučil ob zid.
Za to vam očiten	Zato le po konci,
Dam hitro dokaz;	Dekleta, žené,
Vse luknje, razpoke	Če počeni lonci
Zacelim, zamažem,	V omari stojé!

(Z naslednjo pesnijo hoče kotlar prepričati, da je treba vse lonce povezati, da na ta način prikrije sebičnost.)

Anica drva na ogenj nalaga,
Loncev vrsta v peči kipi.
„Dober dan!“ tako se s praga
Mlad kotlarček oglasi.

Davno je poldan že odzvonilo,
V hiši družina zbrana je že.
„Kje je kosilo? Kje je kosilo?“
Grla gladna v sobi kričé.

„Lonec zakrpam, pisker povežem
Prav po ceni, za belič!“
„Beži, da po lopár ne sežem,
Beži, strašilo, dela ni nič!

„Skoro prinesem!“ Anica reče,
Lonce vzame iz peči,
A zakaj se opoteče,
In zakaj takó prebledi?

Hitro le dalje se odpravi,
Naše posodje, vse je novo!“
Žalosten hišo kotlarček ostavi,
Anica lonce zaliva skrbno.

Ali si dèkle je opeklo
Ob žrjavici roke?
Oh, kosilo je izteklo,
Prazni lonci pred njo stojé.

Prazni stojé, zijoč kot prepadí,
Anici pravijo: „Deklica, glej,
Novi lonci popokajo radi,
Treba povezati jih je vselej!“

St. pl. Orlovič.

V m r a k u.

Zlato solnce se nagiblje k zatonu. Neznosna vročina, puhteča iz razgretih tal in razpaljenega zraka, sčasoma pojema. Na zapadni strani neba se pripelje izza smrekovih hribov »ročoprsta« zora in pluje nasproti rumenemu solnčku. Kakor ga je zjutraj oznanila in privedla na jasni nebesni obok, tako ga hoče zdaj po završenem teku vsprejeti v svoje rujno-ognjene dvore. Rumeno solnce zabliska poslednjč na vinorodne dolenjske gorice, še jedenkrat z žarki obsuje bele cerkvice po gorah, v slovo poljubi škrbaste čeri gorenjskih mogotcev in — izgine za meglenim Triglavom. Kakor nežna

tančica po nebu razlita zora se še nekaj hipov pomudi, slovó ji je težko, a naposled i ona zbledi z neba. Zmrači se. Hladna sapica zapihlja sem od večerne strani in vročine omamljeni lističi na drevju si skrivnostno zase-pečejo . . .

Uprav v solnčnem zatonu se prične v naši vasici pravo življenje in vrvenje ljudij. Saj ni čuda. V grozni podnevni vročini so vaščani večjidel z doma v senožeti ali na polju, ali si pa tudi privoščijo potrebnega počitka v hladni senci. Sedaj se vračajo z vseh koncev in krajev domov.

Pridne ženske v belih krilih se prve vračajo s travnika; doma jih čaka še črez glavo opravka. Mudi se jim za večerjo, da bo prej v kraju; jutri bo treba zgodaj na noge, počitek je pa že tako kratek.

Od poljske strani pa prihajajo v vas postarne matere in sključene starke s srpi, motikami in prelicami v rokah. Revice so celi božji dan s pripognjenim hrbtom žele ali okopavale, ali pa čepele na plevelni njivi. Zato pa ni čuda, da prevzete od vročine in zmučene komaj stojé po koncu.

Po prašni poti, ki drži iz senožeti v vas, se pa pomikajo počasi vozovi z mrvo. Spredaj na višku sedi zdelan in utrujen gospodar, razmišljeno le včasih zamahne z bičem nad živinčeti in si briše pót s čela. Vozovi gredó v lepem sporedu jeden za drugim.

Za vozovi, mladi prijateljčki, jo pa mahajo ljudje vaše vrste: rdečelični, živahni in poskočni, no včasih tudi poredni pastirčki. V zavihanih hlačicah vsi vštric veselo poganjajo živino proti domu. Zdaj so si dobri — skupno žvižgajo in piskajo, jutri navskriž — se pehajo po poti ali celo stepó, po jutrišnjem so še drugim v preglavico — hité naprej za vozovi in se obešajo na žrd. Kakor je sploh pri tacih paglavčkih navada. V nečem jih moramo pa vender pohvaliti. Koj ko zazvoni v cerkvi nad vasjo »Ave Marijo«, snamejo klobuke z glave in skupno na glas molijo. To je lepo.

Naposled priženó pastirčki živino do srede vasi. Tu jo napajajo v bistrem potočku, ki teče skozi vás.

Hej! kaj bi bilo pa ondi-le? Kaj pomeni ona množica deklet? Pojdiva pogledat. — Izpod podolgaste sive skale kipi potoček na dan. In vaška dekleta prihajajo proti mraku v obilnem številu tja po vode. Zajemajo urno s korci v »okno«, šaleč se pomagajo si vzajemno škafe na glavo in zopet brzo odhajajo. Tako se vrsté ves večer.

In zraven tik gostega vrbičja, ki se razrašča ob potoku, kramljajo perice, spirajoč od potú premočeno perilo. Votli vdarci ob ondi razpostavljene perilne kamene se slišijo še pozno v noč . . .

Ta čas se naredi do dobra mrak. Nedolžne cvetke zapirajo čašice in se stisnejo. Zvezdice iskré kot kresnice ploveč po zraku in z neba mežerá hladna rosica.

Med ogli hiš šviga za mušicami kosmati netopir. Debelobrenčé letajo rogati rogači in drugi hrošči po mraku, obletavajo in se zaletavajo v človeka, češ, noč je naša, vaš je bil dan. Nežna vešica pa suhi komar ti žalostna pri-jokcata na roko, bržkone milodara proseč. A vidiš ga hudobnega komarja! Zbóde te kakor z iglo v meso.

Kaj še le dôli v ribnjaku! Nebroj žab gleda iz vode ali se pride hladit na breg in iz stotisoč žabjih grl ti odmeva ne baš prikupna vspavanka: rega, rega . . .

Tudi božji volek noče biti zadnji v tem poslu. Gori s klanca se poredko oglašá in odpeva: čeri, čeri . . . žabjemu zboru.

Iz žitnega polja pa leté kradljivke vrane vkup, se pojajo križema divje kričeč nad vasjo in sedajo naposled na smrekove vršičke ob pobočju hriba. Včasih traja več kot uro, predno se te nevéšnice do dobra ne umiré in pospé.

Iz svoje duple, skrite v gabriji med dvema razpokanima skalama, pri-leze zaspano debeloglava sova. S krivim kljunom si popravi zmršene perut-nice, praskne parkrat ob peščena tla in prične s svojimi mrtvaškimi klici, da je poslušalca groza.

Polnodoneči slavec, dozday žgoleč tako ljubeznive in srcetopeče melo-dije pri vrhu rebri, utihne; ne mara, da bi se njegova nežna pesmica družila z odurnim skovikanjem.

Drugi ptički čepé poskriti v grmičju. Dremljaje se guljejo na tankih vejicah in le zdaj pa zdaj kateri čivkne, ko se mu sanja kaj lepega . . .

Poglejmo zdaj zopet, kaj se doma godi. Večerja je hvala Bogu že sku-hana, kadí se v skledi na mizi. Družina zasede omizje, voščimo vsem dober tek. Ko povečerjajo, pobožno pokleknejo in molijo rožni venec. H koncu še prosijo Boga blagoslova žuljem svojih rok in dobrega vremena za sprav-ljanje mrve.

Kar je možkih, so za danes opravljeni. Matere imajo še križ z nevbog-ljivimi otroci. Po sili jih spat spravljajo, ponujajo in obljubujejo jim igrače in, če vse nič ne izda, strašé jih z bavbavom, samo da bi šli v posteljico. Blagor se otrokom, saj pozneje bodo nekaterikrat počitka poželeti, pa ga ne bo!

Ob hladnih večerih pa kaj radi posedé naši sosedje na klopici na vrtu. Napravijo si pipice, kadé in vmes rekó kakšno modro. Najraje se posvetujejo in pomenkujejo o svojih zadevah, kam jo bodo jutri za rano s kôso mahnili, kako vreme kaže, bo li kaj prida letina in drugo. — No, za kratek čas jim pa postrežljiva rega gori v vrhu hruške v rogovili zagodé katero.

Vaščanje se spravijo naposled k počitku. Sebe in svoje imetje pa izročé v varstvo Očetu v nebesih in vestnemu čuvaju, ki se s sulico in svetilko v rokah z griča pazno ozira na vse konce vasi . . .

Mrak se čimbolj zgoščuje v naravi; nazadnje se potemni v črno noč. Krdela zvezdic se prižgó na jasnem nebu in goré v čast dobremu Stvarniku.

Tudi bleđa luna se prisuče izza gričev na vzhodu. Ljubko se njen svit uprè v skromna znamenja na križišču potov in čarobno trepeče na gladini našega ribnjaka . . .

Mir in pokoj bi zavladal v naravi, da bi ga ne motil »kriv krav« dveh pijančkov tam za goro in bučanje vode. Od žage sem se razlega zamolklo vrščenje na lopate padajočega slapa in cvilenje nenamazanih kolesnih osij . . .

Studenški.

